

programma Langer Thuis

voortgangsrapportage

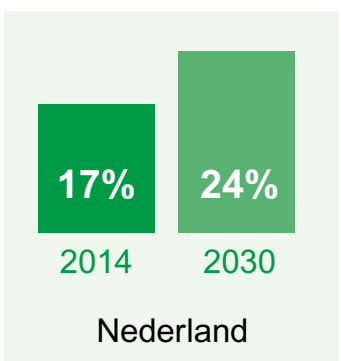
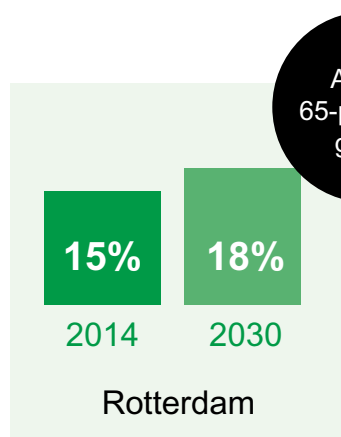
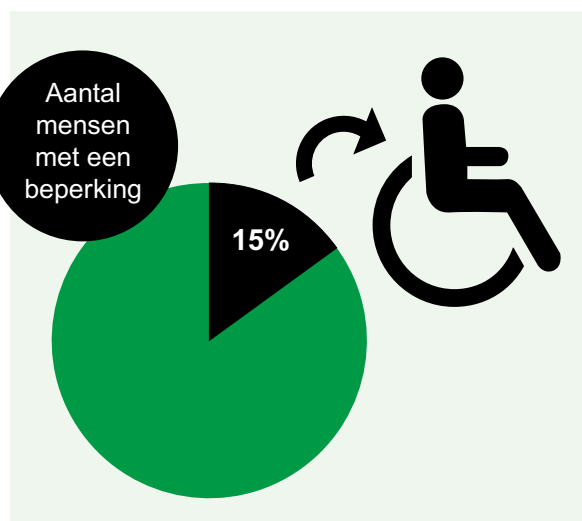
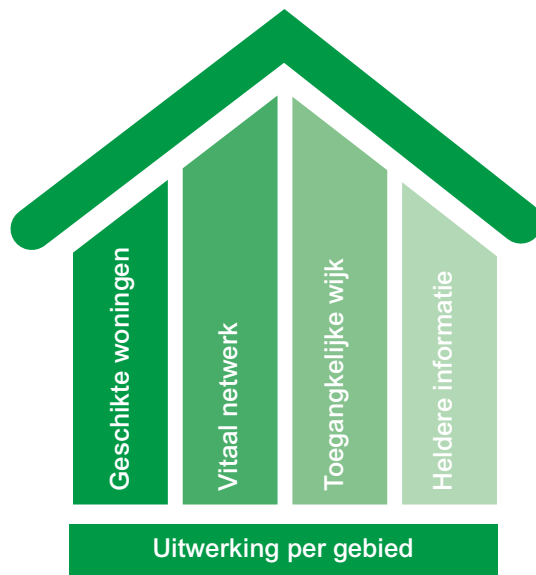
mei 2016

Begin 2015 is het programma Langer Thuis vastgesteld.

Met het programma Langer Thuis maken we het gemakkelijker om langer zelfstandig thuis te wonen in Rotterdam. Dat is goed nieuws want veruit de meeste mensen willen ook zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Maar dat gaat niet vanzelf goed en daarom organiseren we een versnelling in de periode 2015 – 2018. Zowel binnen de gemeente bij de clusters stadsontwikkeling en maatschappelijke ontwikkeling als in de samenwerking met zorgaanbieders, welzijnsinstellingen, woningcorporaties, zorgverzekeraars en de doelgroepen. Het programma kent vier actielijnen (geschikte woning, vitaal netwerk, toegankelijke wijk, heldere informatie) en wordt uitgewerkt per gebied.

Het programma Langer Thuis is nu 1 jaar in uitvoering. In deze brief geven wij een beeld van de voortgang en beschrijven wij de eerste resultaten in de verschillende actielijnen. Het algemene beeld is voorzichtig positief: Langer Thuis staat op de agenda in Rotterdam. De eerste concrete resultaten zijn bereikt, een groot aantal afspraken is gemaakt en nieuwe initiatieven gestart. Die komen in de loop van 2016 in uitvoering en worden opgeschaald. Zo wordt Langer Thuis voor een grote groep Rotterdammers daadwerkelijk gemakkelijker.

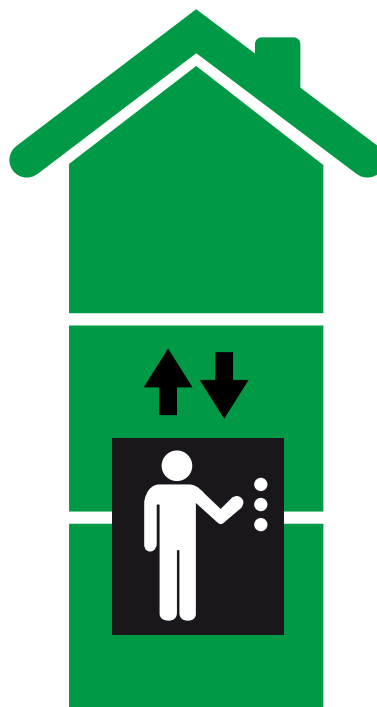

Een geschikte woning

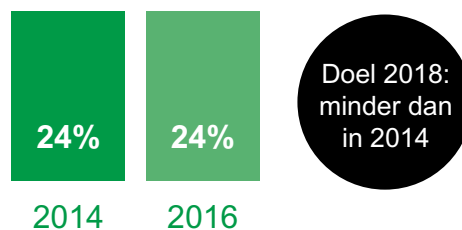
In het programma Langer Thuis richten we ons met de actielijn 'geschikte woning' op drie thema's: thuisblijven in de eigen woning, naar een andere woning en meer differentiatie in de woningvoorraad. Een groot aantal maatregelen van gemeente en andere partijen is benoemd in het programma. In het afgelopen jaar is onder meer het volgende bereikt.

Om woningaanpassingen in de eigen huurwoning gemakkelijker te maken is een werkgroep gestart met de grote woningcorporaties. De afdeling Bouw- en Woningtoezicht overlegt met vastgoedeigenaren met veel ouderenwoningen over brandveiligheid in een speciaal daartoe opgericht team. Onder de Rotterdamse welzijnsinstellingen, woningcorporaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, doelgroepen en gemeente is een inventarisatie uitgevoerd over het gebruik van thuishetchnologie. De uitkomsten zijn besproken tijdens een zogenaamde Langer Thuis werkplaats in samenwerking met het programma Voor Mekaar en de afdeling Economie.

In Rotterdam zijn we op korte termijn vooral op zoek naar 'bruikbaar en betaalbaar'. Dit leidt tot een initiatief als een technologiecafé, waar studenten ouderen en mensen met een beperking kennis laten maken met eenvoudige thuishetchnologie en een testpanel van de ouderenbonden. Binnen de gemeente is een matchmaker aangesteld die in overleg met verhuurders en de Stichting Urgentieverlening Woningzoekenden Rijnmond nagaat hoe de wachtlijst van ca 240 medisch urgenten bekort kan worden. In het Convenant Samenwerking 2015 - 2016 (Prestatieafspraken) zijn onder meer afspraken gemaakt over rolstoeltoegankelijke woningen voor grote huishoudens, daarvan zijn er inmiddels 20 opgeleverd.

% ongeschikte woningen: Gestapeld zonder lift

Het percentage ongeschikte woningen in de stad is de afgelopen jaren gelijk gebleven. Het betreft hier de ontwikkeling van de zogenaamde 'kwetsbare' woningvoorraad: woningen kleiner dan 75m², gestapeld zonder lift en met een WOZ-waarde lager dan €130.000,-. Het is de beleidsinzet om deze woningen zonder toekomstwaarde te vervangen door nieuwe woningen. Het kost echter tijd om dit aandeel op de totale woningvoorraad te laten afnemen. Om die reden verwachten wij dat het aandeel ongeschikte woningen in 2018 nog vergelijkbaar is met 2014.

Ontwikkeling Bramanteplein in Prinsenland:

Verbouw Prins Margrietflat:

**114 wooneenheden
voor 55-plussers**

12 woningen geschikt
voor rolstoelgebruikers

**In 2017/18 bouw van nog twee
woontorens voor deze doelgroep**

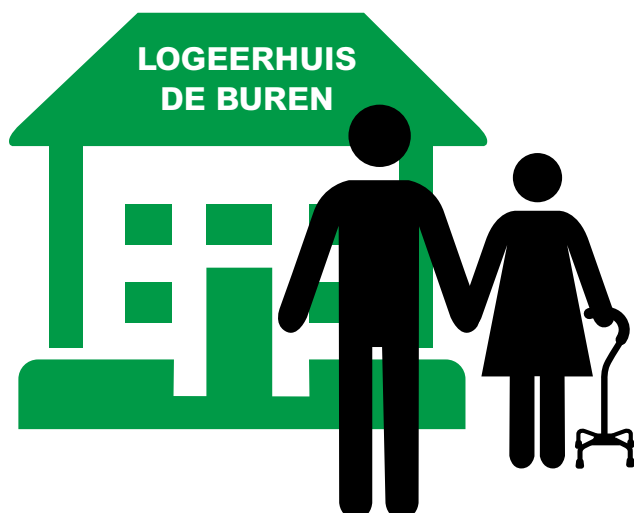
Bouw Alexanderhof met
Ontmoetingscentrum en Huis van de Wijk,
fitnessruimte en zwembad

Een vitaal netwerk

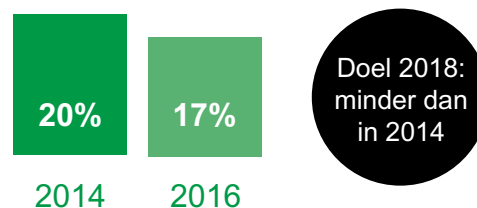
In het programma Langer Thuis richten we ons met de actielijn 'vitaal netwerk' op de volgende vier thema's: tijdig signaleren, vergroten van netwerken, ondersteuning en waardering van mantelzorgers en vervangende zorg. Een groot aantal maatregelen daartoe is benoemd in het programma. Het afgelopen jaar is onder meer het volgende bereikt.

Welzijnsinstellingen hebben in hun opdracht meegekregen mantelzorgers vroegtijdig te signaleren. De Rotterdamse vrijwilligerscentrale biedt training voor mantelzorgers, een website met informatie waar welke ondersteuning te vinden is en organiseert zo nodig maatjes voor mantelzorgers.

Mantelzorgers die in Rotterdam wonen of voor iemand zorgen die in Rotterdam woont, kunnen door middel van een mantelzorgverklaring een gratis Rotterdampas aanvragen. Inmiddels zijn er al zo'n 3000 passen verstrekt. Daarnaast is er de mogelijkheid voor het aanvragen van een mantelzorgparkeervergunning. De mantelzorger heeft recht op maximaal 100 dagdelen (van vijf uur) per kalenderjaar parkeren. Inmiddels zijn er zo'n 800 mantelzorg-parkeergunninghouders. Op 10 november vond de landelijke Dag van de Mantelzorg plaats. In Rotterdam is in alle 14 gebieden aandacht aan deze dag besteed. De dag werd georganiseerd door welzijnsorganisaties in samenwerking met zorgpartijen. 900 Mantelzorgers bezochten de activiteiten. Op Katendrecht is logeershuis De Buren geopend van Stichting Samen 010. Het biedt mantelzorgers de gelegenheid de zorg tijdelijk over te dragen. Er zijn vier respijtzorgbedden beschikbaar, daarnaast kunnen er ook mensen terecht die geen indicatie en geen eigen sociaal of informeel netwerk hebben. Van dergelijke vervangende zorg 'light'-initiatieven willen we met partners meer ontwikkelen in Rotterdam.

% mantelzorgers dat zich (te) zwaar belast voelt

In 2014 kende Rotterdam 88.000 mantelzorgers waarvan 20% (te) zwaar belast¹. Dit betrof dus 18.000 mantelzorgers. In 2016 kent Rotterdam evenveel mantelzorgers (88.000), waarvan 17% aangeeft zich (te) zwaar belast te voelen. Dit zijn 15.000 mensen. Met de maatregelen in het programma Langer Thuis wordt ook de komende jaren ingezet op het ondersteunen van mantelzorgers. De verwachting is dan ook dat het % mantelzorgers dat zich (te) zwaar belast voelt in 2018 daadwerkelijk lager ligt dan in 2014.

1. In het programma Langer Thuis (maart 2015) is 21% opgenomen. De (te) zware belasting van mantelzorgers is in de afronding in het Vrijtijdsonderzoek van 2013 onterecht op 21% gekomen. Dit had 20% moeten zijn.

Toegankelijke wijk

In het programma Langer Thuis richten we ons met de actielijn 'toegankelijke wijk' op drie thema's: toegankelijkheid, mobiliteit en steun in de wijk. Een groot aantal maatregelen van gemeente en andere partijen is benoemd in het programma. In het afgelopen jaar is onder meer het volgende bereikt.

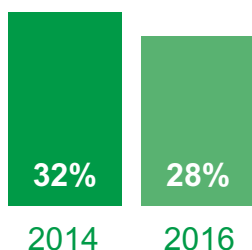
Voor de aanleg van nieuwe buitenruimte in Rotterdam zijn richtlijnen voor toegankelijkheid opgenomen in de standaard wegebouwdetails en de Rotterdamse Stijl. Na signalen dat de doelgroep niet altijd gemakkelijk bereikbaar zou zijn om te helpen schouwen, hebben wij met de Brede Raad afspraken gemaakt over de inzet van hun achterban. Voor herstel van de bestaande buitenruimte bestaat de 'buitenbeter-app' en voor gevaarlijke situaties het 'snel herstel-team'. Hier wordt steeds beter gebruik van gemaakt door Rotterdammers. Een verkenning naar de samenhang tussen het toekennen en (kunnen) stallen

van scootmobiel is onlangs gestart. Medio mei wordt bekend wat de aard en omvang is van het probleem met stallen en toekennen zodat dit opgelost wordt.

Vanaf 1 januari rijdt in alle gebieden een wijkbus, gerund door vrijwilligers voor alle mensen van 55 jaar en ouder. Het doelgroepenvervoer is per 2016 aanbesteed. Op dit moment wordt hard gewerkt aan een nieuwe vorm van doelgroepenvervoer, waar ook ouderen en mensen met een beperking per 2017 meer profijt van zullen hebben. Ook is een samenwerking met het stimuleringsfonds creatieve industrie gestart om in 2016 met ontwerpers uit verschillende disciplines te komen tot oplossingen voor mensen met dementie in de buitenruimte. Vanaf 1 januari 2015 zijn in alle wijken wijkteams van start gegaan en is per gebied een vraagwijzer ingericht. Twee pilots in Delfshaven om de samenwerking voor Langer Thuis in wijkverband te verbeteren: Pupillenbuurt en de Vindplaatsen Vraagwijzer.

ouderen tevreden met aanwezigheid van voorzieningen

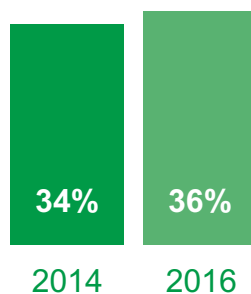

Doel 2018:
meer dan
in 2014

De tevredenheid van ouderen met de aanwezigheid van voorzieningen (ouderen-voorzieningen en ontmoetingsplekken zoals buurthuizen) is gedaald van 32% naar 28%. In gesprekken met ouderen in de gebieden merken we dat er behoefte is aan ontmoetingsplekken en activiteiten en dat de sluiting van buurt- en verzorgingshuizen (en daarmee ook de ontmoetingsfunctie) hen zorgen baart. Tegelijkertijd is onbekendheid met het aanbod aan voorzieningen, plekken en activiteiten vaak het probleem. In de Langer Thuis Arrangements en binnen de actielijn toegankelijke wijk zullen we hier dan ook extra aandacht aan besteden. De verwachting is dat de tevredenheid met het aanbod aan voorzieningen in 2018 weer op vergelijkbaar niveau moet kunnen komen als in 2014.

% ouderen tevreden over de fysieke staat buitenruimte

Doel 2018:
meer dan
in 2014

De tevredenheid van ouderen met de fysieke staat van de buitenruimte (onderhoud en veiligheid stoepen en kwaliteit straatverlichting) steeg van 34% naar 36%. Ook voor dit onderwerp bestaat breed aandacht binnen de gemeente en in het programma (schouwen met de doelgroep, snel herstel team, 'buiten beter' app) waardoor aangenomen mag worden dat ook deze indicator beter scoort in 2018 dan in 2014.

Heldere informatie

In het programma Langer Thuis richten we ons met de actielijn 'heldere informatie' op drie thema's: zorgen voor goed informatie waarmee mensen hun eigen zaken kunnen regelen, Rotterdammers laten anticiperen op langer zelfstandig wonen en verbeteren samenwerking tussen partijen die bijdragen aan Langer Thuis. Een groot aantal maatregelen daartoe wordt benoemd in het programma. In het afgelopen jaar hebben we onder meer het volgende bereikt.

De informatie op de website wordt zodanig herschikt dat alles vanuit het perspectief van de doelgroepen vindbaar is. Met partners is het gesprek gestart over berichtgeving in hun informatiebrieven of tijdschriften aan bewoners/cliënten. De wijkguides die bij de 75+ bezoeken worden achtergelaten, bevatten sinds begin 2016 een set praktische Langer Thuis tips. Evengoed geeft een groot aantal Rotterdammers aan nog onvoldoende bekend te zijn met maatschappelijke voorzieningen die hen kunnen ondersteunen. Dit is ook voor Langer Thuis in 2016 een speerpunt: via de Vraagwijzer, digitaal en op schrift. Meer Rotterdammers zijn aan het denken gezet over hun toekomst, wat hun mogelijke beperkingen kunnen zijn en op welke manier die zijn te overwinnen. Door artikelen in het 65+ magazine, deelname aan de Straks-beurs voor ouderen, persberichten rond de oplevering van 6 nieuwe rolstoelwoningen en door de Langer Thuis arrangementen in IJsselmonde en Delfshaven. Specifieke groepen hebben wij aangesproken via de innovatieprijsvraag dementie, de campagne rond mantelzorgwaardering, het politiek café van woningcorporatie Havensteder.

Verbeteren samenwerking door partijen die zich bezig houden met Langer Thuis meer aan elkaar te verbinden, kennis en ervaring uit te wisselen en nieuwe initiatieven te stimuleren. Door delen van informatie in de maandelijkse Langer Thuis nieuwsbrief, de Rotterdamse Langer Thuis linkedIngroep, het organiseren van bijeenkomsten zoals de jaarlijkse Top in november met bestuurders en werkplaatsen over 'thuis technologie' en de 'begane grond als ontmoetingsplek'.

Bij de start van het programma hebben we gekozen voor de indicator 'percentage ouderen dat bekend is met maatschappelijke voorzieningen die hen kunnen ondersteunen'. Deze komt voort uit het Wijkonderzoek en had in 2014 een score van 65 procent. In het Wijkonderzoek van 2016 is de vraagstelling op dit punt veranderd. In 2014 werd gevraagd naar de bekendheid met de voorzieningen, maar ook of daarvan wel/niet gebruik is gemaakt in de daarvoor gelegen 12 maanden. Deze laatste keuzemogelijkheid is in 2016 niet meer aanwezig, er is alleen gevraagd of de voorzieningen wel of niet bekend zijn bij de ondervraagden. De veranderde vraagstelling kan van invloed zijn op de manier waarop respondenten de vraag hebben beantwoord.

Daarnaast is verandering opgetreden in het aantal voorzieningen, dat de respondenten kunnen aanvinken. Er zijn drie nieuwe voorzieningen toegevoegd en één oude is weggelaten (in totaal van 9 naar 11 voorzieningen). Helaas zijn er drie voorzieningen op het lijstje blijven staan, die op dit moment helemaal niet meer bestaan (steunpunt mantelzorg, steunpunt huiselijk geweld en meldpunt discriminatie). De uitkomsten hiervan zijn voor deze drie voorzieningen in ieder geval onbruikbaar, maar het kan bovendien verwarring hebben veroorzaakt bij de beantwoording van het geheel. Deze combinatie van aanpassingen maakt dat het vergelijken van de uitkomsten op deze vraag van 2014 en 2016, op onderzoekstechnische gronden niet verantwoord is. Daarmee zijn de uitkomsten niet meer bruikbaar als indicator.

Uitwerking per gebied

Het programma Langer Thuis kent naast de vier stedelijke actielijnen een uitwerking per gebied. De veertien gebieden in Rotterdam kennen grote verschillen in vergrijzing, de woningvoorraad, het voorzieningenniveau en het netwerk van partijen dat actief is. Om die reden maken we samen met partijen én bewoners per gebied een 'Langer Thuis Arrangement'. Dit is een set praktische maatregelen die aansluit bij de specifieke behoeften en opgaven van het gebied. De maatregelen moeten het zelfstandig wonen op korte termijn makkelijker maken voor ouderen en mensen met een beperking. Ze worden uitgevoerd door partijen die actief zijn in het gebied. In drie tot vier maanden tijd wordt het Langer Thuis Arrangement opgesteld. Deze periode wordt afgesloten met een feestelijke bijeenkomst waar de partijen hun maatregelen presenteren in aanwezigheid van bewoners en de ambassadeur van het Langer Thuis Arrangement in het gebied. Dit moment luidt meteen de start van de uitvoering in. De gebiedsorganisatie volgt de uitvoeringsfase op de voet en staat partijen bij waar dit nodig is.

IJsselmonde

- ✓ Verhuismarinier
- ✓ Thuis technologiegids
- ✓ Signalering dementie
- ✓ Pop-up ontmoeting
- ✓ Activiteitenkalender

Delfshaven

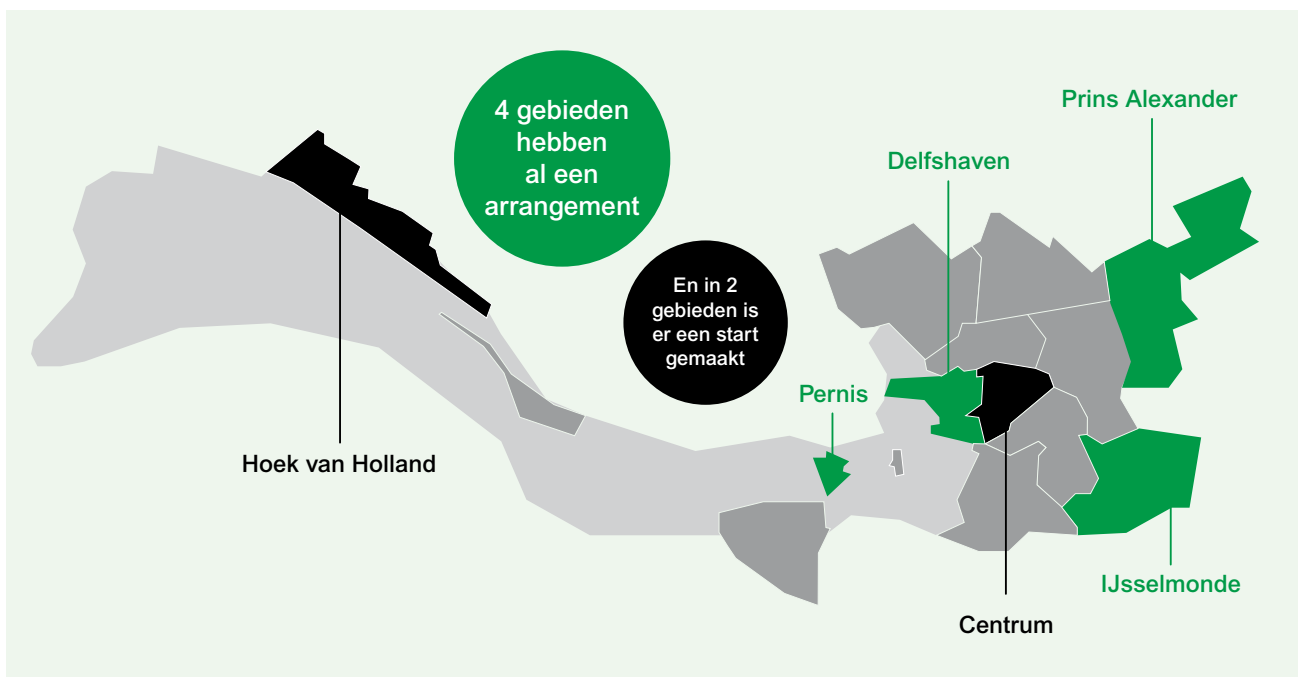
- ✓ Wijknetwerk Pupillenbuurt
- ✓ Vindplaats Vraagwijzer
- ✓ Slimme informatie
- ✓ WMO Quickscan

Pernis

- ✓ Promotie Wijkbus
- ✓ Wijkgids
- ✓ Maaltijdservice
- ✓ Pop-up winkel

Prins Alexander

- ✓ Digitale Wijkgids
- ✓ Wijkbedrijf
- ✓ Pilot Plinten
- ✓ Sleutelfiguren

Vervolg

Het is met het programma Langer Thuis binnen een jaar gelukt concreet resultaat te bereiken. Vooral in de gebieden wordt dat zichtbaar, het Langer Thuis arrangement blijkt een effectieve methode om met alle betrokkenen in korte tijd maatwerk te leveren waar bewoners direct profijt van hebben. Daar zetten we de komende periode dan ook volop in: in maart zijn we gestart in Centrum, in mei in Hoek van Holland, in juli in Feijenoord. Na de zomer volgen nog Overschie en Hoogvliet, de laatste 5 gebieden in 2017.

De basisinfrastructuur in de wijken wordt in de loop van 2016 compleet: vraagwijzers en wijkteams functioneren al, 48 Huizen van de wijk zijn in de loop van het jaar geopend en vanuit verschillende partijen wordt gewerkt aan de wijknetwerken. Daarmee wordt voor bewoners

dichtbij zichtbaar en duidelijker waar zij terecht kunnen met vragen. Evengoed gaan wij in 2016 extra aandacht besteden aan informatievoorziening aan bewoners, zowel via de Vraagwijzer als rechtstreeks, op schrift en digitaal.

In de samenwerking op stedelijk niveau geldt voor alle partners (gemeente, welzijnsinstellingen, zorgaanbieders, woningcorporaties, zorgverzekeraars en doelgroepen) dat ze Langer Thuis een belangrijk onderwerp vinden, maar dat er ook zoveel andere zaken zijn, zoals de Woningwet 2015 voor corporaties. Het aantal ouderen groeit echter gestaag, daarom zetten we Langer Thuis de komende jaren nog prominenter op de agenda. Daarbij maken we de afspraken concreet in de Prestatieafspraken, in het Convenant met zorgverzekeraars en de aanbesteding van Welzijn en Zorg.

